

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XXI. — Wydana i rozesłana dnia 31 maja 1881.

47.

Ustawa z dnia 28 maja 1881,

o środkach zaradczych przeciw nierzetelnemu postępowaniu w czynnościach kredytowych.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanowiłem i stanowią co następuje:

§. 1.

Kto udzielając kredytu lub tenże przedłużając, korzysta z lekkomyślności albo wiadomej sobie koniecznej potrzeby, niedołęztwa rozumu, braku doświadczenia lub wzruszenia umysłu osoby, używającej kredytu, przez to, że sobie lub komu innemu obiecuje lub przyznaje zyski, które bezmiernością spowodzić lub przyspieszyć mogą ruinę majątkową używającego kredytu, staje się winnym występku i karany będzie ścisłym aresztem od jednego aż do trzech miesięcy i grzywnami od 100 aż do 500 zł.

Kto nabywa wierzytelność o której wie, że powstała w sposób powyżej wyłuszczonej, i dalej ją sprzedaje lub jej poszukuje, staje się winnym tegoż samego czynu karygodnego i podlega tej samej karze.

§. 2.

Jeżeli dla zakrycia czynności, w §. 1 wzmiankowanej, zawarto umowę pozorną, spisano akt zawierający nieprawdziwe okoliczności, albo wyjednano co do wierzytelności jeszcze nie istniejącej orzeczenie sądowe (wyrok, nakaz płatniczy, polecenie), ugodę sądową lub wyrok polubowny; albo

jeżeli udzielający kredytu wymagał zapewnienia honorem, przysięgą lub innym podobnym zaręczeniem, że zobowiązanie, z umowy w §. 1 wzmiankowanej, wynikające, będzie dopełnione, zasądzić go należy na areszt ścisły od trzech aż do sześciu miesięcy i na grzywny od 500 aż do 1000 zł. Nadto skazać go można na wydalenie.

Taż sama kara spotyka tego, kto wiedząc o tych okolicznościach, wierzytelność pod warunkami w §. 1 wyłuszczonej nabywa i dalej sprzedaje lub tejeż dochodzi.

§. 3.

W razie ponawianego skazania orzec należy areszt ścisły od trzech miesięcy aż do jednego roku i grzywny od 500 aż do 2000 zł. Nadto zasądzić można na wydalenie.

§. 4.

Gdyby czynności w §. 1 wskazane, wykonywane były w sposobie zarobkowania lub ze zwyczaju, natenczas orzecznym być ma areszt ścisły od sześciu miesięcy aż do dwóch lat i grzywny od 1000 aż do 3000 zł., tudzież wydalenie.

§. 5.

W razie niemożności ściągnięcia wymierzonej kary pieniężnej, naznaczyć należy zamiast tejże areszt, licząc za każde 10 zł. jeden dzień aresztu.

§. 6.

Następstwa wynikające na zasadzie ustaw ze skazania za przekroczenie oszustwa pociąga za sobą także skazanie za występki w §. 1 wymieniony.

§. 7.

Karygodność ustaje, gdy sprawca, zanim oskarżyciel publiczny lub Sąd karny dowie się o czynie, postępek swój ustawie przeciwny uchyli i używającemu kredytu zwróci powzięty nadmiar razem z odsetkami prawnymi, licząc od dnia powzięcia.

§. 8.

Sędzia karny unieważnić ma czynność z powodu której następuje skazanie i, jeżeli wypadek postępowania karnego na to pozwala, orzec, że to, co dający i używający kredytu nawzajem sobie świadczyli, mają sobie zwrócić łącznie z odsetkami od dnia dania.

Jeżeli z obliczenia kwot, które strony nawzajem zwrócić sobie mają, okaże się, iż udzielający kredytu ma więcej do żądania, w takim razie zabezpieczenie uzyskane dla wierzytelności umownej, służy także i dla tej nadwyżki.

Gdy wynikłości postępowania karnego nie wystarczają, aby można wydać orzeczenie co do skutków prawnych unieważnienia czynności, natenczas z utrzymaniem uzyskanego zabezpieczenia nastąpi odesłanie do drogi cywilnej, która w takim razie otwarta jest zarówno stronie prywatnej jak i oskarżonemu.

§. 9.

W razie odesłania do drogi cywilnej, jakoteż wtedy, gdy strona prywatna na zasadzie §. 372 ustawy o postępowaniu karnem, udaje się do drogi cywilnej, sędzia cywilny zawyrokujeć ma we względzie skutków prawnych unieważnienia czynności, również podług zasad w §. 8 ustanowionych.

§. 10.

Gdy z innej przyczyny a nie dla braku istoty czynu lub dla niedostateczności poszlaków, dochodzenie karno-sądowe nastąpić nie może, lub skazanie nie nastąpiło, natenczas sędzia cywilny, jeżeli w postępowaniu, tyczącem się spraw

spornych zostanie stwierdzone, iż zachodzą okoliczności §fu 1go, ma uznać czynność za nieważną, a we względzie orzeczenia co do skutków prawnych, postąpić według zasad w §. 8 ustanowionych.

§. 11.

Na wezwanie sądu karnego, w którym toczy się sprawa karna o czyn karygodny w §. 1 wzmiankowany, sędzia cywilny wstrzymać ma w każdym czasie postępowanie, tyżące się wierzytelności, o którą rzecz idzie.

W przypadkach §fu 10go, jakoteż we wszystkich przypadkach, w których sędzia cywilny sądzi, że zachodzi istota czynu karygodnego, w §. 1 określonego i w skutek tego czyni doniesienie do sądu karnego, rozstrzygnąć ma sam, o ile wstrzymać należy przymusowe ściągnięcie wierzytelności, lub czy pozwolić na egzekucyą aż do zabezpieczenia.

§. 12.

W rozstrzygnięciach, które sędzia cywilny wydać ma według §§. 9, 10 i 11 nie jest tenże obowiązany trzymać się prawnych prawideł dowodowych; rozstrzygać ma według własnego, niczem nie krępowanego przekonania, opartego na sumiennem zbadaniu przytoczonych środków dowodowych.

§. 13.

Przepisy §§. 10, 11 i 12 stosowane będą także do wierzytelności, które powstały, zanim ustawa niniejsza zaczęła obowiązywać i nie zostały przed tym terminem ani uchylone, ani wyrokiem sądowym przyznane, ani drogą ugody sądowej zatwierdzone.

§. 14.

Przepisy paragrafów poprzedzających nie będą stosowane do umów handlowych, w których tak dający jak i używający kredytu, jest kupcem (artykuły 4, 5 i 6 księgi ustaw handlowych z dnia 17 grudnia 1862, Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1863).

§. 15.

Kto od nieletniego lub od osoby, która za niedotrzymanie zobowiązania, pod słowem honoru przyjętego, ukarana być może utratą posady służbowej, wymaga dopełnienia zobowiązania z czynności kredytowej wynikającego, pod zapewnieniem honorem, przysięgą lub podobnemi zaręczeniami, staje się winnym przekroczenia i karany będzie aresztem od ośmiu dni aż do trzech miesięcy.

Taż sama kara spotyka tego, kto wierzytelność o której wie, że w powyższy sposób powstała, nabywa i dalej sprzedaje lub jej dochodzi.

W razie ponawianego skazania, lub gdy kto czynnościami tego rodzaju trudi się w sposobie zarabkowania lub komu to jest zwyczajem, może skazany być na areszt ścisły a prócz tego na wydalenie.

Dochodzenie i karanie tego przekroczenia należy do sądu powiatowego.

§. 16.

W królestwach galicyjskiem, łodomeryjskiem, Wielkiem księstwie krakowskiem i księstwie bukowińskiem ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie w miejsce ustawy z dnia 19 lipca 1877 (Dz. u. p. Nr. 66) w tychże krajach obowiązującej.

Ta ostatnia jednak stosowana będzie w przerzeczonych krajach do umów kredytowych, zawartych pierwej, zanim nowa ustawa zaczęła obowiązywać.

§. 17.

Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Ministrowi sprawiedliwości.

Schönbrunn, dnia 28 maja 1881.

Franciszek Józef r. w.

Taaffe r. w.

Prażák r. w.